

หน่วยการเรียนรู้ ๔
วัฒนธรรมล้ำค่า
ภูมิปัญญาของไทย
เรื่อง เพลงชาติไทย
เพลงสรรเสริญพระบารมี

สาระการเรียนรู้

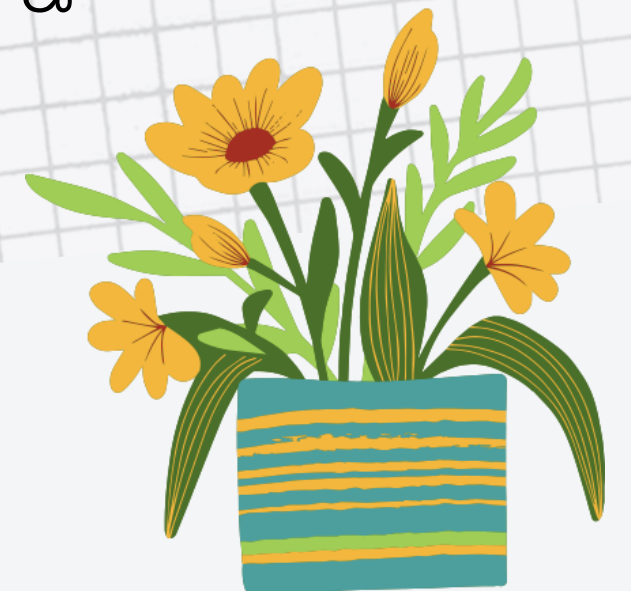
๑. เพลงเกียรติยศของไทย

เพลงเกียรติยศ

เพลงเกียรติยศ ใช้บรรเลงแก่
ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ประมุขแห่งรัฐ หรือ
ผู้มียศทางทหาร ในบางประเทศใช้เพลง
ชาติ เพลงประจำตำแหน่งประธานาธิบดี
หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี
บรรเลงเป็นเพลงเกียรติยศแทน

เพลงชาติไทย

เพลงชาติไทยถือเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกราชของชาติไทยในเนื้อเพลงจะแสดงถึงความป็นมาของชาติไทยที่ต้องการปลุกฝังให้คนไทยเกิดความรู้สึก รักชาติ และเสียสละเพื่อชาติ

พระยาศรียสุนทรโวหาร (น้อย อาจารย์ยางกูร)

ประวัติเพลงชาติไทย

แนวคิดเรื่องเพลงชาติของไทยได้รับอิทธิพลมาจากเพลงก็อด เซฟ เดอะ คิง ซึ่งเป็นทั้งเพลงชาติและเพลงสรรเสริญ-พระบารมีของอังกฤษ เป็นเพลงฝึกสำหรับทหารแต่ร ต่อมา พระยาศรียสุนทรโวหาร (น้อย อาจารย์ยางกูร) ได้ประพันธ์เนื้อร้องขึ้นใหม่ (ใช้ทำนองเพลงเดิม) และตั้งชื่อเพลงขึ้นใหม่ว่า “จอมราชจงเจริญ” นับเป็น**เพลงชาติฉบับแรก**ของประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 2

ประวัติเพลงชาติไทย

เพลงชาติไทยฉบับที่สอง ได้ใช้เพลงทรงพระสุบิน หรือเพลงบุหลันลอยเลื่อนซึ่งเป็นเพลงพระราชานิพนธ์ของรัชกาลที่ ๒ นำมาเรียบเรียงใหม่ให้มีความเป็นสากลขึ้นโดยเฮวูตเซน (Hevutzen) ใช้บรรเลงในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๑๔-๒๔๓๑

โปสเตอร์การ์ดเพลงสรรเสริญพระบารมี หรือเพลงชาติไทย
ฉบับที่ ๓

ประวัติเพลงชาติไทย

เพลงชาติไทยฉบับที่สาม คือ เพลงสรรเสริญพระบารมี ฉบับปัจจุบันมาใช้ เป็นเพลงชาติ คำร้องเป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงแก้ไขเพิ่มเติม ใช้บรรเลงเป็นเพลงชาติในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๑-๒๔๗๕

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

ประวัติเพลงชาติไทย

เพลงชาติไทยฉบับที่สี่ เป็นการนำทำนองเพลงชาติมหาชัยมาใส่เนื้อร้องโดยเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่นเทพหัสดิน ณ อยุธยา) ใช้ระหว่างการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรัชบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕

เพลงชาติ

บทประพันธ์โดย ชุนวิจิตรมาตรา ทำนองโดย พระเจนดุริยางค์

จังหวัดปทุมธานี

บทประพันธ์โดย ชุนวิจิตรมาตรา ทำนองโดย พระเจนดุริยางค์

บทประพันธ์โดย ชุนวิจิตรมาตรา			บทประพันธ์โดย ชุนวิจิตรมาตรา		
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย
เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย	เพลงชาติไทย

โน้ตเพลงชาติ ฉบับที่ ๕

ประวัติเพลงชาติไทย

เพลงชาติไทยฉบับที่ห้า ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๗๗ เพลงชาติไทยในเวอร์ชันพระเจนดุริยางค์ ประพันธ์ทำนอง ส่วนขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธ์) ประพันธ์คำร้อง

ประวัติเพลงชาติไทย

เพลงชาติไทยฉบับที่ ๖ คือเพลงชาติ ฉบับพระเจนดุริยางค์ ที่เพิ่มคำร้องของนายฉันทน์ ขำวิไล ต่อจากคำร้องของ ขุนวิจิตรมาตรา โดยเป็นผลจากการจัดประกวดเนื้อเพลงชาติ ซึ่งประกวดด้วยกัน ๒ แบบ คือ เพลงชาติแบบไทย (ประพันธ์ขึ้นโดยดัดแปลงจากเพลงไทย) และเพลงชาติแบบสากล

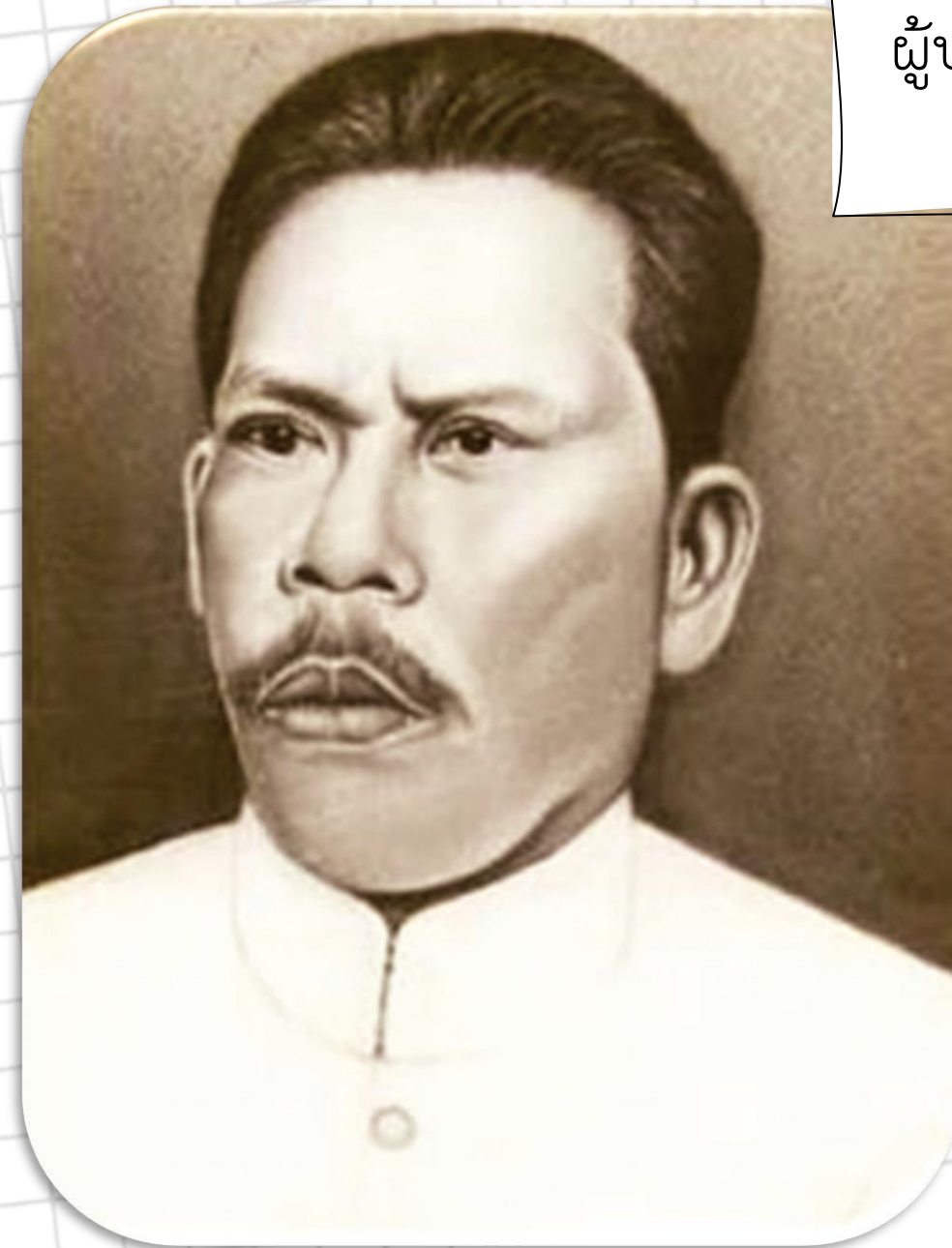
เพลงนี้ใช้เป็นเพลงชาติระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๘๒ นับเป็นเพลงชาติที่ทางราชการรับรองเป็นฉบับแรก

ประวัติเพลงชาติไทย

พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร)
ผู้ประพันธ์ทำนองเพลงชาติไทย
แบบสากล

จางวางท้าว พาทย์โกศล
ผู้ประพันธ์ทำนองเพลงชาติ
แบบไทย

หลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์)

ประวัติเพลงชาติไทย

เพลงชาติไทยฉบับที่เจ็ด มีการแก้ไขเนื้อร้องเพลงชาติใหม่อีกครั้งโดยกำหนดให้แต่งให้เข้ากับทำนองเดิม ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ ที่สุดแล้วคณะรัฐมนตรีมีวินิจฉัยให้ใช้เนื้อร้องที่ประพันธ์โดย นายพันเอกหลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) โดยมีการแก้ไขบ้างตามความเหมาะสม และยังคงใช้เนื้อร้องเพลงชาติไทยฉบับนี้จนถึงปัจจุบัน

ที่มาภาพ : [https://th.wikipedia.org/wiki/หลวงสารานุประพันธ์_\(นวล_ปาจิณพยัคฆ์\)](https://th.wikipedia.org/wiki/หลวงสารานุประพันธ์_(นวล_ปาจิณพยัคฆ์))

เพลงชาติไทย

ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย
เป็นประชารัฐไผทของไทยทุกส่วน
อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล
ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
ไทยนี้รักสงบแต่ถึงรบไม่ขลาด
เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี
เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัย ชโย

เพลงสรรเสริญพระบารมี

เพลงสรรเสริญพระบารมีที่มีการบันทึกเสียง
เก่าแก่ที่สุดในโลกนั้นมีหลักฐานยืนยันชัดเจนว่าเป็น
การบันทึกเสียงในรัชกาลที่ ๕ โดยเป็นการบันทึกเสียง
แบบบรรเลงดนตรีไทยเดิม โดยคุณะนายบุศย์มรินทร์
หรือเจ้าหมื่นไวยวรนาถการบันทึกเสียงเพลงสรรเสริญ
พระบารมีลงกระบอกเสียงเอดิสันชนิดไขซี่ผึ้ง
สีน้ำตาลอ่อน และบันทึกเสียงโดยดอกเตอร์
คาร์ล สตีฟ

เพลงสรรเสริญพระบารมี

นายบุศย์มหินทร์และคณะละคร
ได้เดินทางไปยุโรป
ณ กรุงเบอร์ลิน

Zoologischer Garten

Heute
Sonntag: **Entrée 50 Pf.**
Kinder unter 10 Jahren die Hälfte.

Ab 4 Uhr
Nehm.: **Triple-Concert.**

Ab 5 Uhr in der **Waldschänke:**
Berliner Bläser-Corps.

In der „**Völker-Arena**“
(Mittwoch u. Sonnabend Actionäre frei!):

Siamesische

Hof-Theater-Truppe
23 Mädchen, 12 Männer
(zum ersten Male in Europa).
Vorstellungen: 12, 4, 5, 6, 7 Uhr.

Entrée direct von der Strasse am
Bahnhof 50 Pf., Kinder 25 Pf.
Gartenbesucher zahlen 25 Pf.,
Kinder 15 Pf. 6856

ที่มา : http://www.t-h-a-i-l-a-n-d.org/talkingmachine/siam_national_song.html

เพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้าพรพุกทอเจ้า เอามโนและศึรกราน
นบพระภูมิบาลบุญดีเรก
เอกบรมจักริน พระสยามินทร์ พระยศยิ่งยง
เย็นศึรเพราะพระบริบาล
ผลพระคุณ ธิ รึกษา
ปวงประชาเป็นสุขศานต์ ขอบันดาล
ธิ ประสงค์ใด จงสฤษดิ์ ดั่ง หวังวรหฤทัย
ดุจถวายชัย ชโย

หน่วยการเรียนรู้ ๔

วัฒนธรรมล้ำค่า

ภูมิปัญญาของไทย

เรื่อง เพลงมหาฤกษ์

เพลงมหาชัย

เพลงเคารพ

เพลงเคารพ หมายถึง เพลงที่จัดงานพิธีการที่สำคัญ มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการพิธีและสื่อถึงการแสดงความเคารพยกย่องแก่ผู้เป็นประธานในพิธีนั้น

เพลงเคารพที่สำคัญของไทยมี ๒ เพลง คือ **เพลงมหาฤกษ์ และเพลงมหาชัย** ซึ่งเป็นเพลงทำนอง อัคราสองชั้น

เพลงมหาฤกษ์

เพลงมหาฤกษ์ โดยทั่วไปใช้ในการ **เปิดสถานที่หรือเปิดงาน** ตามฤกษ์ยามที่กำหนด ต่อมาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงดัดแปลงเพลงมหาฤกษ์ทำนองทางไทย ออกเป็นทางประสานเสียงตามแบบสากล โดยยึดหลักทำนองเดิมแต่แก้ไข ตอนขึ้นต้นและลงท้าย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสสั่งให้บรรเลงเป็นเพลงเกียรติยศ ต่อมาก็ใช้บรรเลงกล่าวคำอวยพรซึ่งกันและกันในพิธีมงคลฤกษ์ต่าง ๆ

เพลงมหาชัย

๒

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระนิพนธ์เพลงมหาชัยทางสากล แล้วให้นำไปเรียบเรียงประสานเสียงสำหรับแตรวงทหารบรรเลงเป็นเพลงเดิน และทรงให้ มร.ยาคอบไฟต์ เรียบเรียงดนตรีสำหรับให้แตรวงทหารม้า

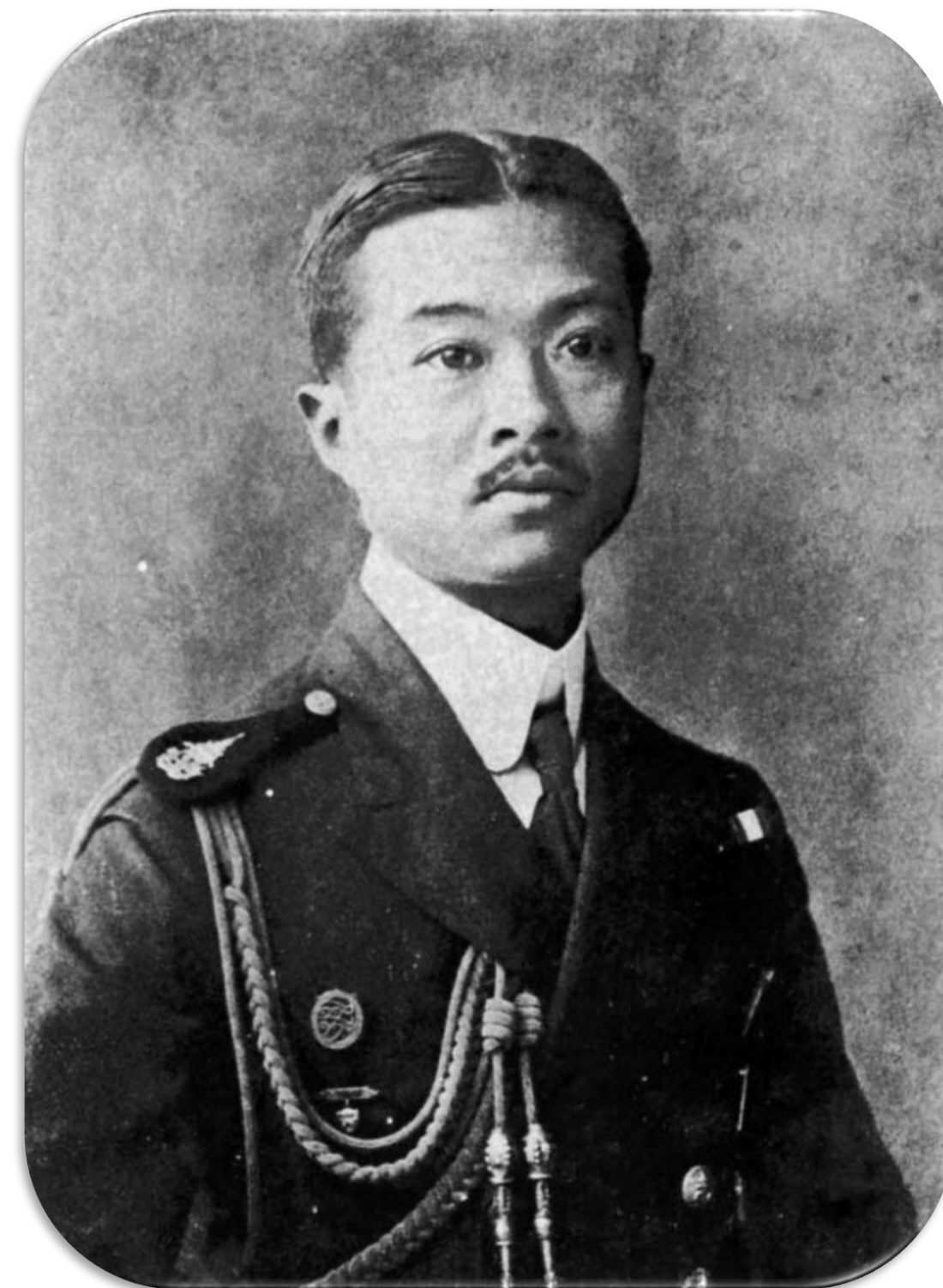
มหาชัยเดิม เป็นเพลงไทยอัตรา จังหวะสองชั้น มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏอยู่ในเพลงตับมโหรี เรื่องทำขวัญครูกรุงเก่า มีความหมายถึงการอวยชัยให้พร

๑.

๓.

ในสมัยรัชกาลที่ ๖ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้ทรงนำเพลงนี้มาแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้รัดกุมยิ่งขึ้น โดยให้วงดุริยางค์ทหารบกและทหารเรือบรรเลงกันเป็นเพลง เคารพหรือเพลง คำนับสำหรับพระบรมวงศ์ที่มีศักดิ์ไม่ถึง สมเด็จพระบรมราชาธิบดี ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ นายกรัฐมนตรี ใช้เป็นเพลงเดินธงในพิธีการสำคัญทาง ทหาร

เพลงมหาชัย

หน่วยการเรียนรู้ ๔

วัฒนธรรมล้ำค่า

ภูมิปัญญาของไทย

เรื่อง ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีใน
วัฒนธรรมสี่ภาคของไทย(ภาคเหนือ และ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

สาระการเรียนรู้

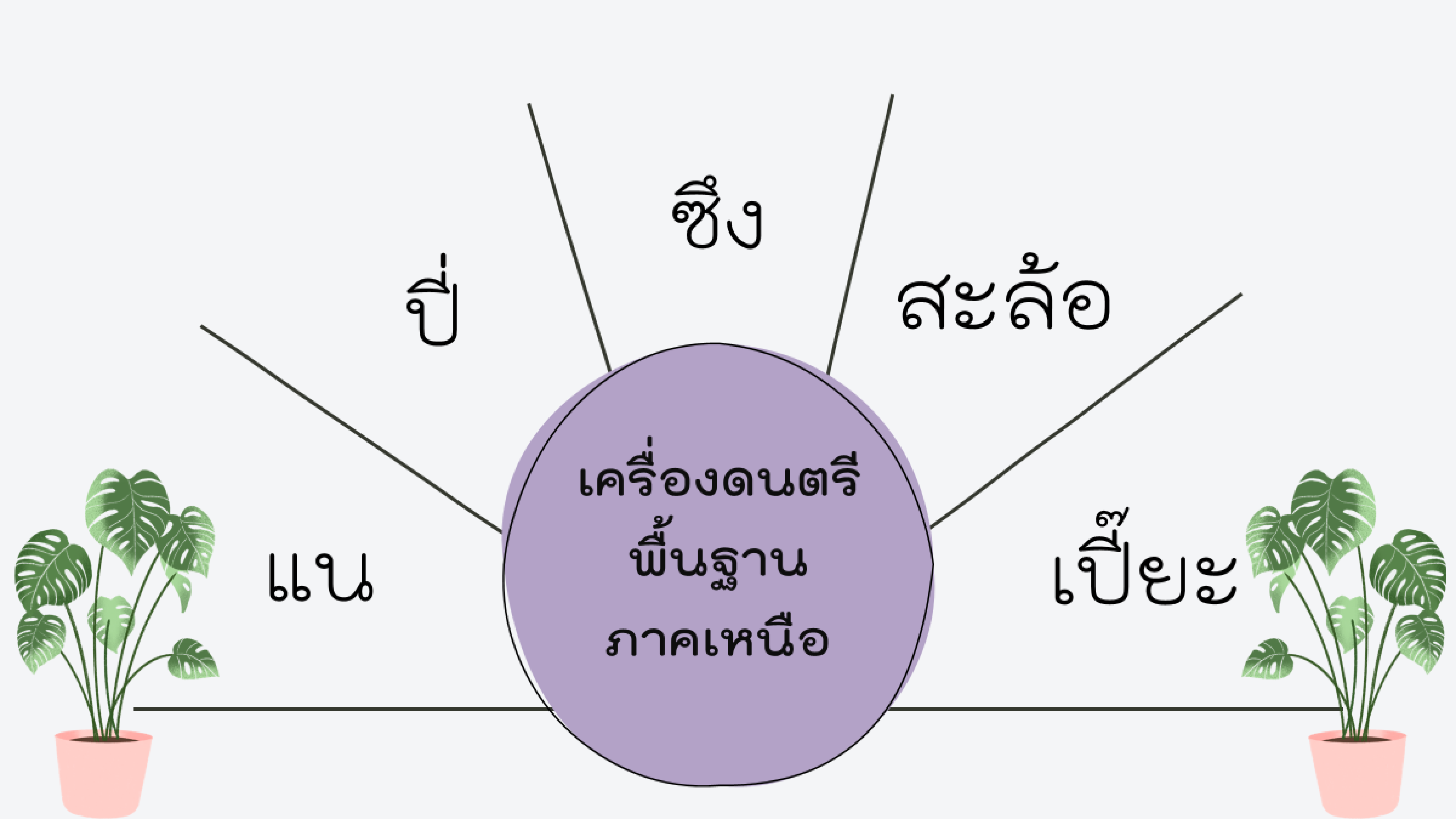
๒. ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรี
ในวัฒนธรรมสี่ภาคของไทย

ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรี ในวัฒนธรรมสี่ภาค

ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีในวัฒนธรรมสี่ภาคของไทยจะเกี่ยวข้องกับภูมิหลังของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยให้ศิลปวัฒนธรรมของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไป

เครื่องดนตรีภาคเหนือ

ซิ่ง

สล้อ

โอกาสที่ใช้
บรรเลง
ดนตรี
ภาคเหนือ

งานแต่งงาน

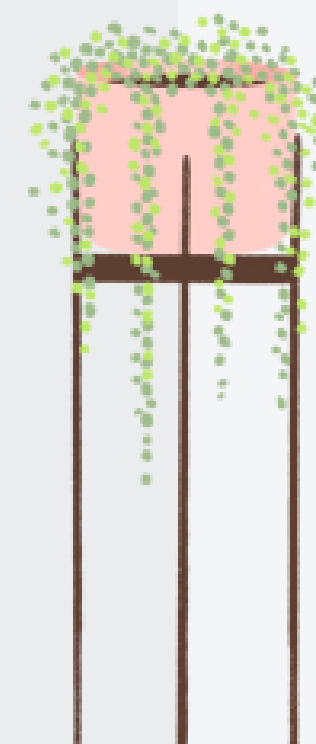
งานปอยข้าวสังข์

ประกอบการขอ การจ้อย

เทศกาลเดือนยี่เป็ง

งานลอยกระทง

งานขึ้นบ้านใหม่

บทเพลงที่นิยมบรรเลง

เพลงพื้นบ้านได้ทุกเพลง เช่น เพลงอ้อ เพลงซอพม่า

เพลงอ้อ

 ค่อยฟังก่อนতোเจ้า
 คร่าวนี้ออกจากในธรรม
 ข้าเจ้าได้จ้อได้จำ
 ไว้เป็นระบำเพลงอ้อ อ้อ อ้อ อ้อ...
 คำวนี้เป็นคำวดาววี
 เอามาตกแต่งแปลงอ้อ
 ยังมีปู่ย่าสองเฒ่า
 เถิงเดือนดับเดือนเพ็ง
 วันพรุกเมื่อเช้าก่อนงาย
 เพื่อนบุบห่อหนึ่งใส่บาตร
 ครันเพื่อนบุบแม่ใส่บาตรแล้ว
 หื้อคิดใจรำเพิง

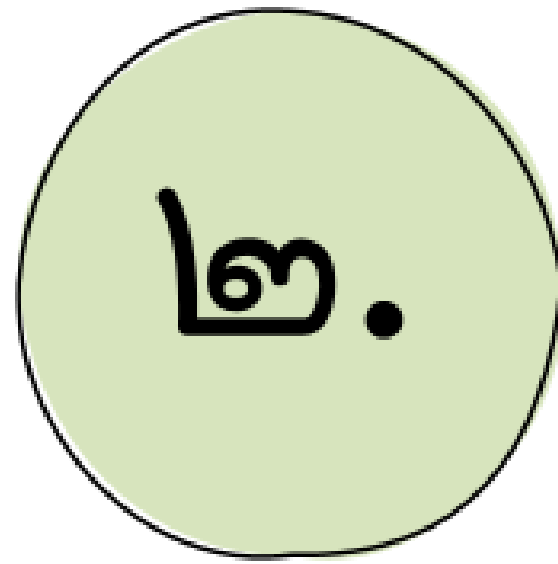
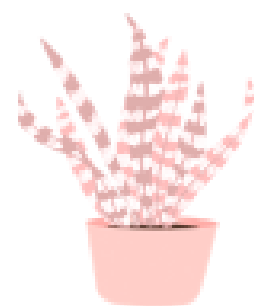
 ตามแต่เค้าแต่เหง้า
 ตามที่เพิ่มกล่าวไว้
 ค่อนได้มาจากในธรรม

 ข้าจำได้จำได้จ้อ
 ไว้เป็นคำวซอเพลง
 ชราบกลับบ่แก้ง
 จำศีลกินทานบ่ขาด
 ชีวิตแม่เที่ยงจักขาด
 หื้อเป็นอาหารทานเทิง
 หื้อลูกแก้วคิดใจเถิง
 ผาณาเอาতোละลูก

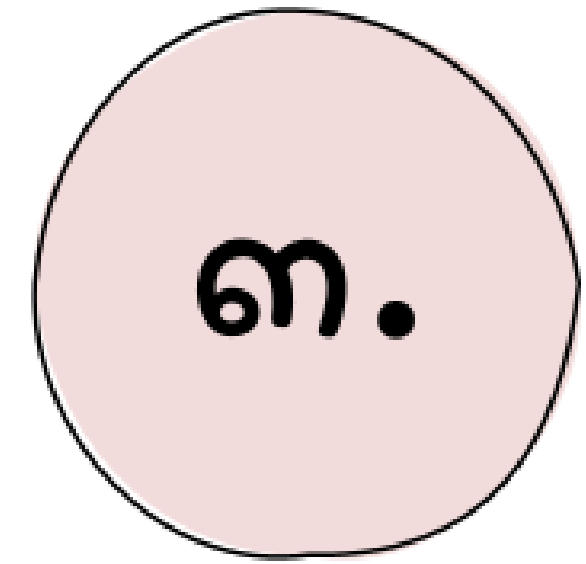
วงดนตรีภาคเหนือ

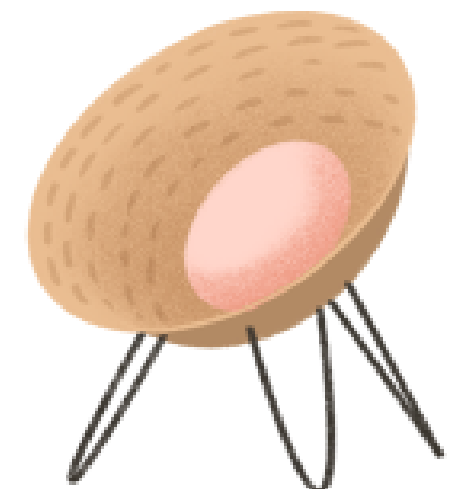
วงเบญจตุริยางค์

วงซิ่ง

วงดนตรีล้านนาวงใหญ่

เครื่องดนตรีพื้นฐานภาคอีสาน

พิณ

แคน

โปงลาง

โหมซอ

ซออีสาน

กลองหาง

โหวด

เครื่องดนตรีภาคอีสาน

พิณ

ปี่กลาง

งานรื่นเริงทั่วไป

งานเทศกาล

โอกาสที่ใช้บรรเลงดนตรีภาคอีสาน

งานมงคลต่าง ๆ

ความบันเทิงส่วนตัว

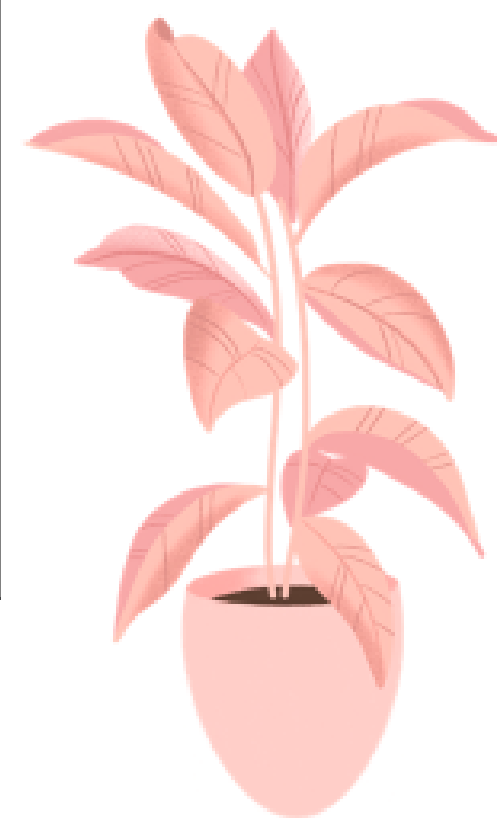
บทเพลงที่นิยมบรรเลง

เพลงพื้นบ้านอีสานทุกเพลง เช่น เพลงเต้ยโขง
เพลงเต้ยพม่า เพลงลำเพลิน

เพลงเซ็งบั้งไฟ

โอเฮาโอศรัทธาเฮาโอ
เฮาแบกไปกะสิไปจุด
เถิงเมืองแมนที่อยู่เทิงฟ้า
ได้ทำนาอย่างมีแห่งแล้ง
แล้วดำนากะให้ได้เกี่ยว
หากขาดเกินทำบุญตักบาตร
อย่ามีชวยละเดอสาธุฯ

บั้งโตโมคือบั้งบ้องไฟ
หัวซูดลูดขึ้นสู่เมืองแมน
ตำชีฝาฝนตกลงมา
ทุก ๆ แเฮ้งแข่งกันตกกล้า
เถิงยามเทียวไปขายเอาเงิน
อย่าได้ขาดได้มีได้รวย

วงดนตรีภาคอีสาน

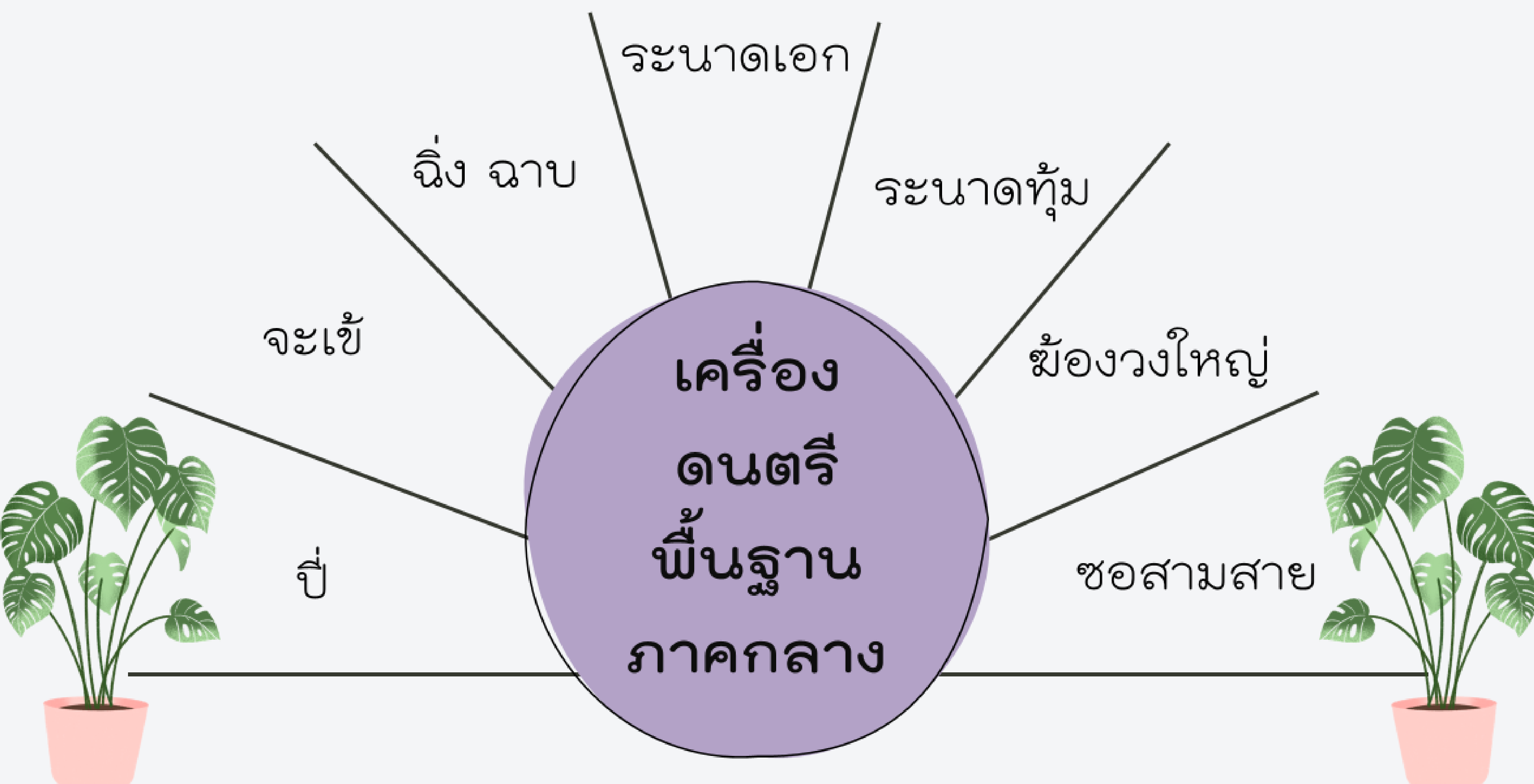

วงโปงลาง

วงแคน

เครื่องดนตรีภาคกลาง

ระนาดเอก

ซอสามสาย

ที่มา : <http://www.dontrithai.com/images/1209402324/1213288283.jpg>

งานรื่นเริงทั่วไป

ขับกล่อม

โอกาสที่ใช้บรรเลงดนตรีภาคกลาง

งานมงคลต่าง ๆ

ความบันเทิงส่วนตัว

เพลงที่นิยมใช้บรรเลงของภาคกลาง

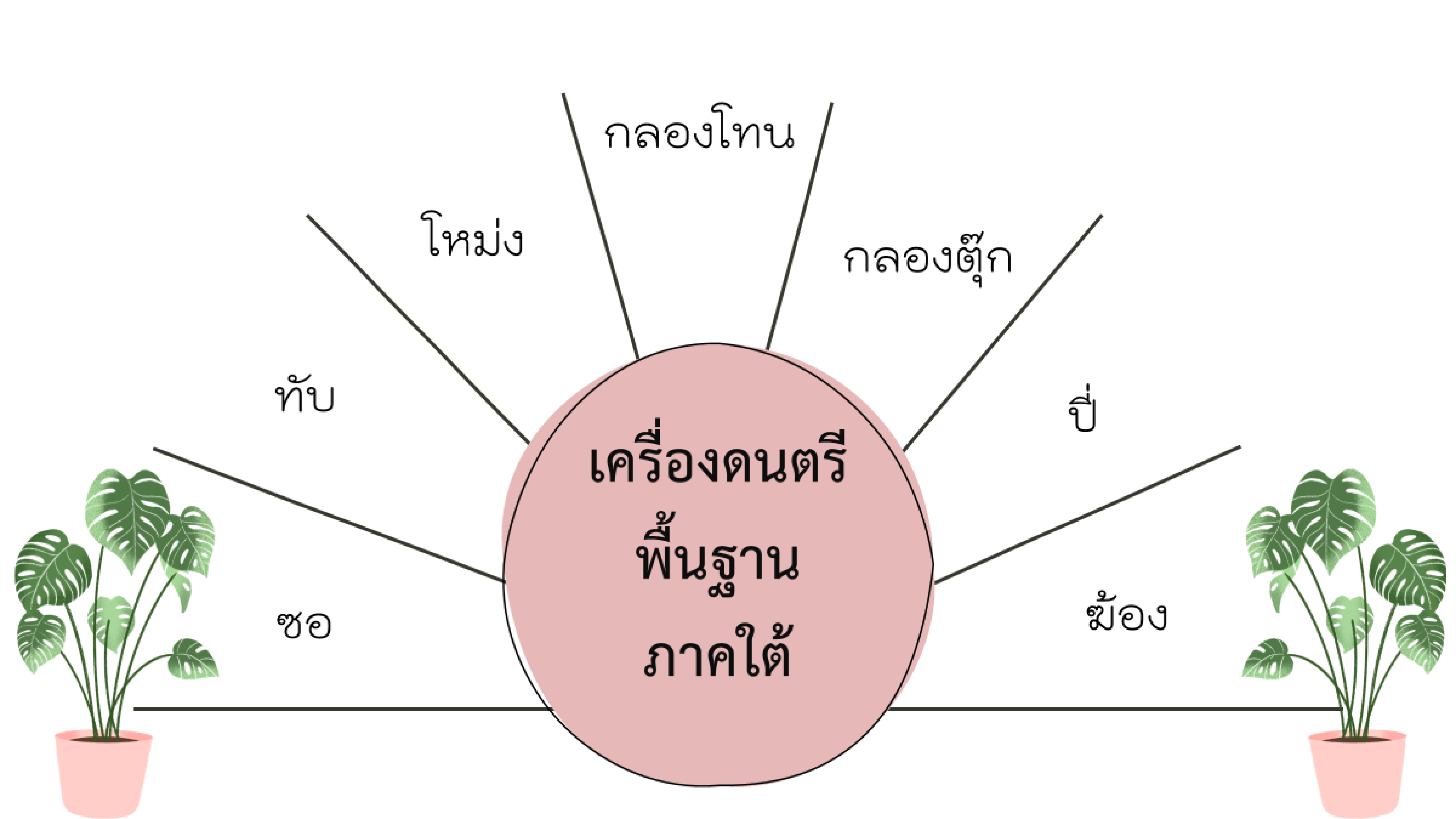
เพลง
ไหม
โรง

เพลง
ทยอย

เพลง
ลา

เพลง
เถา

เครื่องดนตรีภาคใต้

ฆ้องคู่

ปี่กาหลอ

โอกาสที่ใช้
บรรเลง
ดนตรีใต้

ประกอบการเล่นโนรา

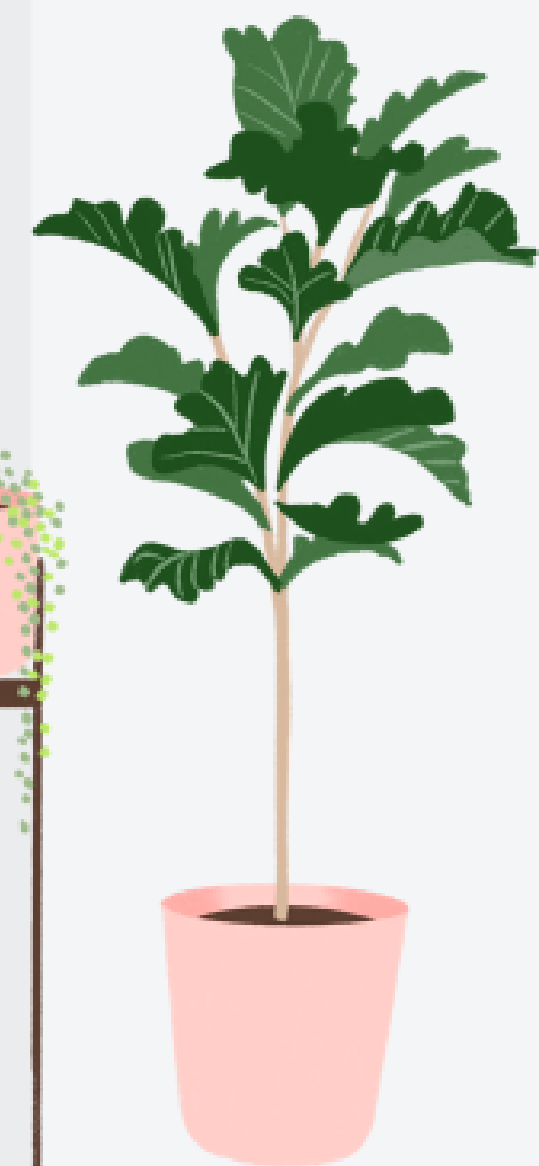
ประกอบการเล่นหนังตะลุง

งานเทศกาล

ความบันเทิงส่วนตัว

งานมงคล

งานอวมงคล

บทเพลงที่นิยมบรรเลง

บทเพลงที่นิยมบรรเลงคือเพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงโผกเปล

ฮา...เฮ้อ...โผกเปล...เหอ
ได้ผ้าเป็นตำรวจ
ตีสร้อยให้น้องแขวน
ไม่พักทำอายุโหร

โผกไว้ไต้ย่านอวด
ไม่พักทำอายุโหร
ตีแหวนให้น้องใส่
โผกเปลเวชา...เออ...เหอ...น้อง

